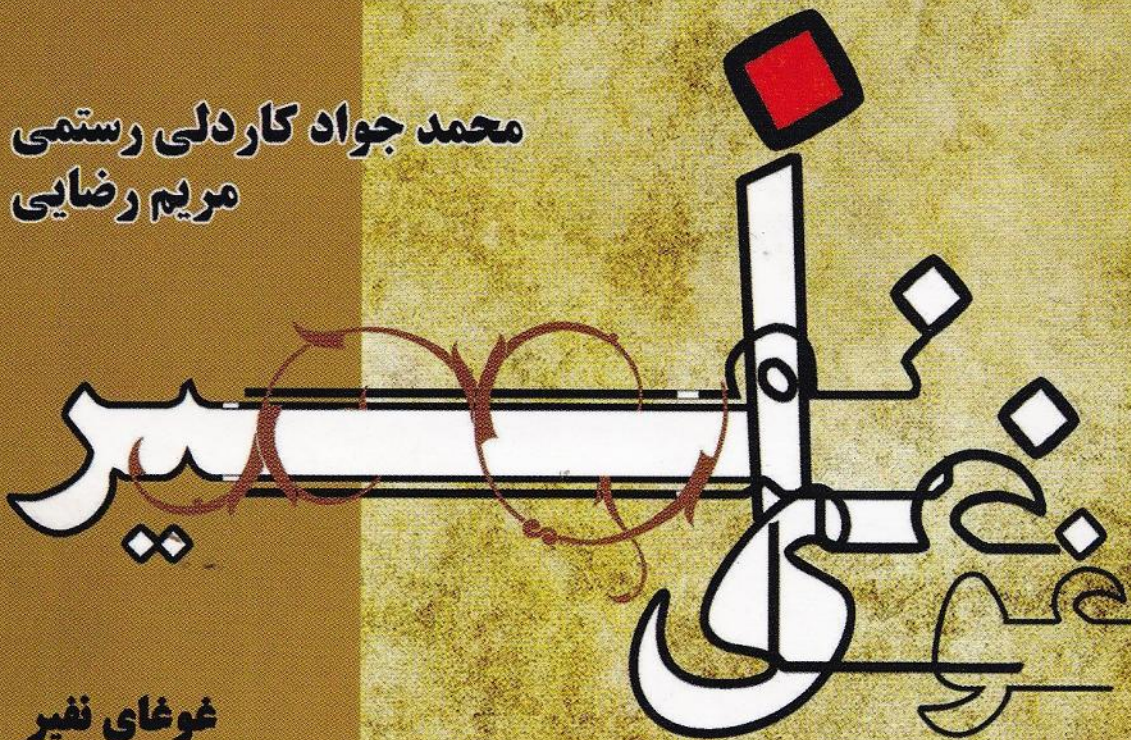

محمد جواد کاردلی رستمی
مریم رضایی

غوغای نفیر
زندگی نامه تنبک نوازان حال حاضر ایران زمین

سرشناسه	: کاردلی، محمدجواد، ۱۳۵۹
عنوان و نام پدیدآور	: غوغای نفیر: زندگی‌نامه تنبک‌نوازان حال حاضر ایران زمین / مولفین: محمدجواد کاردلی رستمی، مریم رضایی.
مشخصات نشر	: تهران: موسیقی عارف، ۱۳۹۶.
شابک	: 978-600-7329-06-1
عنوان دیگر	: زندگی‌نامه تنبک نوازان حال حاضر ایران زمین
موضوع	: تنبک زنان—ایران—قرن ۱۴—سرگذشتنامه
موضوع	: Zarb players – Iran – 20 th century – Biography*
شناسه افزوده	: رضایی، مریم، ۱۳۶۴ شهریور
رده‌بندی کنگره	: ۱۳۹۶ غ ۲ ک / ۶ / ۵۳۹ ML
رده‌بندی دیویدی	: ۷۸۴/۶
شماره کتابشناسی ملی	: ۴۷۷۱۹۷۸

غوغای نفیر

گزیده ای از زندگی‌نامه تنبک‌نوازان ایران زمین

مولفین: محمدجواد کاردلی رستمی، مریم رضایی

عکاس: حمیده اسدی نوا

گرافیک: محمدجواد کاردلی رستمی

تایپ و صفحه‌آرایی: صدیقه رمضانپور

ناشر: انتشارات موسیقی عارف

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

نوبت چاپ: اول، ۱۳۹۶

قیمت: ۲۰۰۰۰ تومان

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۷۳۲۹-۰۶-۱

حق چاپ و نشر برای مولف محفوظ است.

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۱۳	گفتار اول
۱۵	محمد اسماعیلی
۱۰	امیر ناصر افتتاح
۱۲	حسین تهرانی
۱۴	پژمان حدادی
۲۰	پدرام خاورزمینی
۲۵	مجید خلیج
۳۱	بهمن رجبی
۳۶	آرش فرهنگ‌فر
۴۱	ناصر فرهنگ‌فر
۴۳	ارژنگ کامکار
۴۷	کامبیز گنجه‌ای
۵۴	جمشید محبی
۵۸	جهانگیر ملک
۶۰	فرید یداللهی
۶۷	گفتار دوم
۶۸	پژهام اخوای
۷۳	داریوش اسحاقی
۷۷	سحاب تربتی

به نام خداوندگار زیباییها

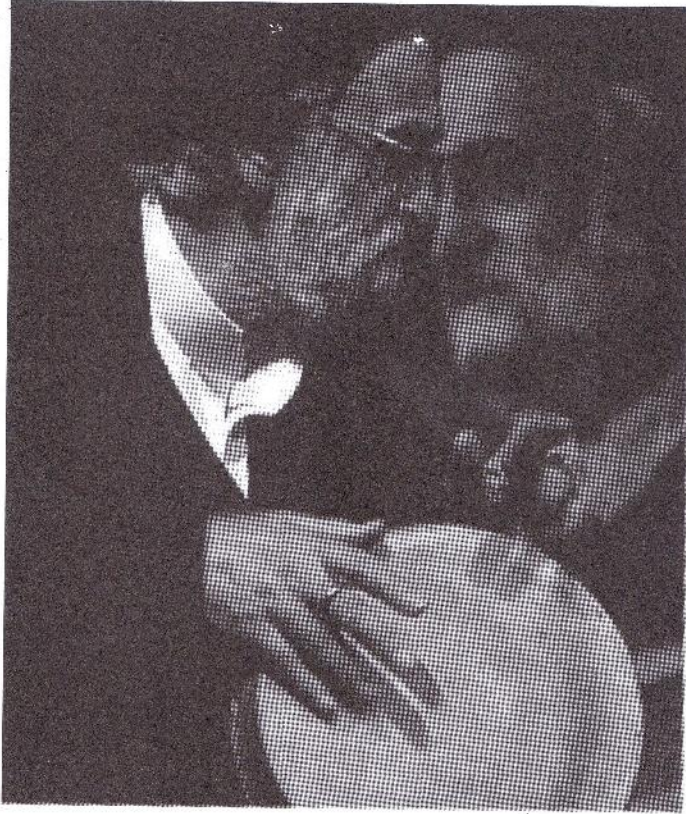
تاریخ پرفراز و نشیب موسیقی ایران، بیانگر آواها، نغمه‌ها و غوغاهایی است که به آسانی نمی‌توان از کنار آن گذشت. غوغاهایی که از خاستگاهی چندهزار ساله خبر می‌دهند.

خاستگاهی که هردوت، ویل دورانت، ریچارد فرای، مری بویس و پژوهشگرانی هنرشناس از هزاره‌های نخست پیش از میلاد تاکنون برجایگاه اجتماعی و نقش‌های فرهنگی مبتنی به کهن‌الگوهای مردم شناختی موسیقی ایرانی، بدان نشانه گذاشته‌اند و اکنون نیز!

موسیقی ایرانی، با تاریخچه‌ای ژرف و پهن از کوچه پس کوچه‌های اقوام و قبایل و دوران باستان تا میانه و امروز گذشته و سرفراز به پیش می‌رود و تنبک نیز!

جواد کاردلی و مریم رضایی دو تن از پژوهشگران موفق عرصه پژوهش هنر به شایستگی از پس کوششی بایسته در قلمرو تنبک‌گرافی ایرانی برآمده حاصل تلاش‌های قابل‌اعتنای خود را که از دو منظر اسنادی و میدانی به سامان رسانده‌اند، در پیش رو و در این کتاب به یمن جاودانگی موسیقی و تنبک‌نوازی در فرهنگ ایران با تکیه بر گفتگوهای ارزشمند با علمداران موسیقی این مرزو بوم، پیشکش به ساحت مقدس مردم ایران، پژوهندگان هنر و اهالی متین و بی‌قرار موسیقی ایران گردانده‌اند.

گفتار اول

محمد اسماعیلی
تولد: ۱۳۱۳

محمد اسماعیلی متین از مدرسین و نوازندگان بزرگ و از پیشکسوتان عرصه ی تنبک نوازی است که درس موسیقی را در محضر بزرگ مرد تاریخ موسیقی ایران، استاد «حسین تهرانی»، مشق کرد.

وی در چهارم شهریور ماه سال ۱۳۱۳ در محله ی سنگلج تهران متولد شد. علاقه ی او به ضرب گیری و نواختن سازهای ریتمیک به دوران کودکی اش برمی گردد. دایی هایش «مرتضی» و «مصطفی گرگین زاده» هر دو نوازنده بودند و گوشش همواره با ضرباتی که بر روی تنبک زده می شد، آشنا بود. مادرش شاید بیشترین همکاری را با محمد در سنین کودکی داشت که برای او گلدان را پوست می کشید و او دور حیاط راه می رفت و با این ساز ساخت دست مادر، ضرب می گرفت. در پی کشف علاقه ی او، دایی هایش که با استاد «حسین تهرانی» مراوده داشتند او را به استاد معرفی کردند. استاد تهرانی آن موقع تا کسی را امتحان نمی کرد، او را به شاگردی نمی پذیرفت. پس، از محمد امتحان ریتم گرفت. او از این امتحان سربلند بیرون آمد و رفت به منزل استاد تهرانی برای فراگیری تنبک.

نکته ی جالب اینجاست که او در محضر «حسین تهرانی»، موسیقی را به صورت گوشه آموزشی آموزش دید. می شنید و می نواخت. اما خودش

گفتار اول

بعدها نت‌هایی را که استاد تهرانی می‌زد به کمک استاد «هوشنگ ظریف»^۱ به رشته‌ی تحریر در آورد و این کتاب را الان سی سال است که درس می‌دهد. محمد اسماعیلی در بخشی از خاطراتش می‌گوید: «رابطه‌ی من و استاد تهرانی مثل پدر و پسر بود. من سی سال خدمت استاد را کردم و افتخار می‌کنم که شاگرد ایشان بودم. متأسفانه امروز اینگونه نیست و هنرجو به خاطر شهریه‌ای که می‌دهد، همیشه طلبکار است.»

محمد به یاد می‌آورد اولین چیزی که از استاد تهرانی آموخت، ضربی در آواز ابوعطا بود:

«چه شود به چهره‌ی زرد من نظری برای خدا کنی

که اگر کنی همه درد من به یکی نظاره دوا کنی»

حکایت تمرین استاد اسماعیلی هم داستان جالبی است. آن زمان اهالی محل، تمرین ضرب و موسیقی را بد می‌دانستند. به همین دلیل مادر محمد برایش یک ضرب حلبی خرید، به زیر چادر زد و به خانه آورد. او هم برای اینکه صدای ساز بیرون نرود، در

---

^۱ متولد ۱۳۱۷ در تهران است و هم‌اینک در دانشکده‌ی موسیقی دانشگاه هنر و همچنین آموزشگاه موسیقی «ظریف» به تدریس تار اشتغال دارد.

غوغای نفیر: گزیده ای از زندگی نامه تنبک نوازان ایران زمین

صندوقخانه، زیر چندین لایه لحاف و پتو، روزی ده ساعت تمرین می کرد. در این زمان، او شاگرد استاد تهرانی بود. نتیجه ی تلاش و پشتکار مثال زدنی استاد این شد که در سال ۱۳۴۳ در هنرستان موسیقی ملی، به صلاحدید بزرگان به جای استاد تهرانی، مشغول به تدریس شد. در سال ۱۳۴۵ سرپرستی گروه تنبک نوازان وزارت فرهنگ و هنر را به عهده گرفت و دو سال در این زمینه فعالیت کرد. در سال ۱۳۶۸ استاد اسماعیلی به همراه گروه «اساتید موسیقی ایران» به مدت یک هفته در معروفترین سالن تئاتر پاریس به دعوت کانون موسیقیدانهای فرانسه برنامه اجرا کرد. پس از آن به دعوت امریکاییها، سه ماه نیز در آنجا به همراه گروهش هنرنمایی کرد. وی دارای مدرک درجه یک هنری، معادل دکترا نیز هست.

تکنیکها و مهارتها در هر زمینه ای، اگر با اخلاق آمیخته شوند، نقطه ی اوج بالندگی و پختگی را نمایان می سازند. محمد اسماعیلی از جمله تنبک نوازانی است که نام او هواداران و آشنایانش را به یاد انسانیت، بزرگ منشی و اخلاقمداری می اندازد. او به شهادت تمام شاگردان و استادانش، «خداوندگار ریتم موسیقی ایران» لقب گرفته، که در این عنوان، اخلاق و هنر با هم مستتر است.

گفتار اول

استاد «حسین علیزاده»^۱ نوازنده‌ی تار در مورد محمد اسماعیلی چنین می‌گوید: «پس از استاد تهرانی، تنها کسی که توانست راه و مکتب این بزرگمرد را ادامه دهد، استاد محمد اسماعیلی است. ایشان تغییرات بسیاری در سبک تنبک‌نوازی به وجود آورد؛ چرا که تنبک همواره به عنوان ساز دوم و همیشه با کلام همراه بوده است. این اتفاقی است که در خصوص تمام سازهای ایرانی افتاده و هر یک به نوعی تحت سلطه‌ی آواز هستند. به نظر من دوران نمایش ساز تنبک سپری شده و امیدوارم شاگردان استادان تهرانی و اسماعیلی با آموزه‌های دانشگاهی در بهبود شرایط این ساز، به راهکارهای مناسبی دست یابند.»

محمد اسماعیلی در شیوه‌ی نوازندگی‌اش از استادش الهام می‌گیرد. او عامدانه از تمام امکانات تنبک مانند چوب و گرفت‌های تنبک استفاده‌ی کامل می‌کند و نوازندگی او بسیار تکنیکی است. از جمله آثار ماندگار و معروف وی که خودش نیز بسیار به آن علاقه‌مند است، دو نوازی او با سنتور استاد فرامرز پایور^۲ است. استاد

---

^۱ متولد یکم شهریور ۱۳۳۰ تهران است. او ردیف‌دان، آهنگساز، پژوهشگر و نوازنده تار و سه‌تار ایرانی است.

^۲ از سال ۱۳۱۱ تا سال ۱۳۸۸ می‌زیست. او موسیقی‌دان ایرانی، ردیف‌دان، آهنگساز، مدرس و نوازنده سنتور و محقق موسیقی ایرانی بود.

محمد جواد کاردلی

کارشناس گرافیک . کارشناس ارشد پژوهش هنر

متولد آبان ماه ۵۹، مازندران، بهشهر

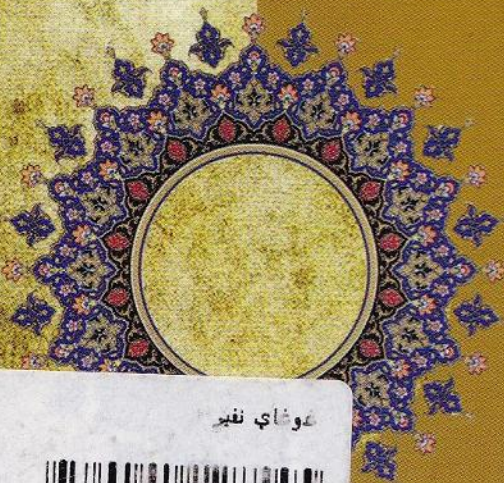
وی از نوجوانی با ساز تنبک آشنا شد و دوره های آموزشی اولیه را در بهشهر گذراند . در سال ۱۳۸۴ نوازندگی تنبک را در محضر استاد کامبیز گنجه ای آموخت . در سال ۱۳۹۰ نیز فراگیری این ساز را نزد استاد جمشید محبی پی گرفت . در سال ۱۳۸۸ موفق به دریافت درجه دی ممتاز خوشنویسی و برپایی نمایشگاه های متعددی در داخل و خارج استان شد . او در سال ۱۳۸۵ صلاحیت تدریس را از خانه موسیقی کشور و مرکز توسعه هنری ایران احراز کرد . کتاب ۱۵ قطعه برای تنبک (ریتم دل انگیزان) کاری از انتشارات عارف از جمله آثار اوست . وی هم اکنون مدیر مسئول آموزشگاه موسیقی دل انگیزان در شهرستان بهشهر می باشد . اثر پیش رو حاصل پنج سال فعالیت های پژوهشی او در راستای هنر والای موسیقی به ویژه در حوزه ی ریتم و ریتم نوازی است .

مریم رضایی

متولد مهر ماه ۱۳۶۴، مازندران ، ساری

وی کارشناس ارشد بیوفیزیک از مرکز تحقیقات بیوشیمی و بیوفیزیک دانشگاه تهران است . او در حوزه ی تخصصی خود فعالیت های پژوهشی و تحقیقاتی متعددی را انجام داده و به چاپ رسانده است . او از جمله علاقه مندان عرصه ی موسیقی است . وی همچنین دارای سابقه ی ویراستاری نگارشی و علمی است . کتاب پیش رو به همت و قلم او و نمایانگر دغدغه ی وی برای معرفی و نگهداشت هنرمندان جوان فعال این سرزمین در زمینه ی ریتم نوازی است .

شوای نفیر

انتشارات آرت ۲۰۰۰۰۰۰۰۰ ریال
۳۳۰۰۶۳۶۰

بتهوون
مرکز موسیقی بتهوون شیراز

تشر موسیقی عارف

انتشارات موسیقی عارف